

IA039: Architektura superpočítačů a náročné výpočty

Překladače

Luděk Matyska

Fakulta informatiky MU

Jaro 2016

Opakování – RICS procesory

- limitovaný počet instrukcí, jednotná délka
- jednoduché adresní módy, load/store, hodně registrů
- delay branches, brach prediction, out-of-order execution
- superskalární (MIPS – 2xFPU, 2xALU, adresace)
- superpipeline (ANDES)
- vyrovnávací paměti

Optimalizující překladač

- překlad do mezijazyka
- optimalizace
  - meziprocedurální analýza
  - optimalizace cyklů
  - globální optimalizace
- generování kódu
  - využití všech jednotek

- Čtveřice (obecně **n**-tice)
  - Instrukce: operátor, dva operandy, výsledek
  - Příklad
    - Přiřazení: $X := Y \text{ op } Z$
  - Paměť: přes dočasné proměnné **tn**
  - Skoky: podmínka počítána samostatně
  - Skoky: na absolutní adresy

Základní překlad

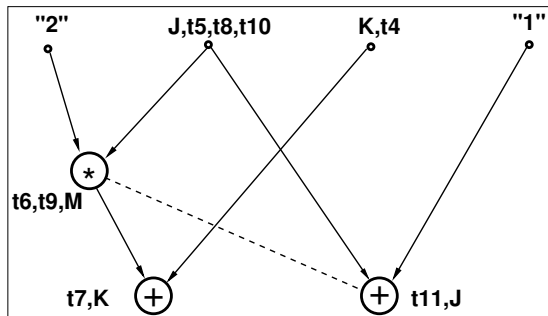
```
while ( j < n ) {  
    k = k + j*2  
    m = j*2  
    j++  
}  
A::      t1 := j                m := t9  
        t2 := n                t10 := j  
        t3 := t1 < t2         t11 := t10+1  
        jmp (B) t3             j := t11  
        jmp (C) TRUE           jmp (A) TRUE  
B::      t4 := k                C::  
        t5 := j  
        t6 := t5*2  
        t7 := t4+t6  
        k := t7  
        t8 := j  
        t9 := t8*2
```

Základní bloky

- Program je pak reprezentován *grafem toku* (flow graph)
- Blok –část programu bez skoků
  - Jeden vstupní a jeden výstupní bod
  - Blok jako DAG (Directed Acyclic Graph)
- Optimalizace uvnitř bloků
  - Odstranění opakovaných (pod)výrazů
  - Odstranění přebytečných proměnných

Directed Acyclic Graph

```
B::  t4 := k
     t5 := j
     t6 := t5*2
     t7 := t4+t6
     k := t7
     t8 := j
     t9 := t8*2
     m := t9
     t10 := j
     t11 := t10+1
     j := t11
     jmp (A) TRUE
```


Modifikovaný překlad

```
B::  t4  := k
      t5  := j
      t6  := t5*2
      t7  := t4+t6
      k   := t7
      t8  := j
      t9  := t8*2
      m   := t9
      t10 := j
      t11 := t10+1
      j   := t11
      jmp (A) TRUE
```

```
B::  t4  := k
      t5  := j
      t6  := t5*2
      m   := t6
      t7  := t6+t4
      k   := t7
      t11 := t5+1
      j   := t11
      jmp (A) TRUE
```


- *Proměnné*
  - Definice a místa použití
- *Cykly*
- *Proces generování cílového kódu*
  - Součástí tzv. peephole optimalizace

Optimalizovaný překlad

```
A::  t1  := j
      t2  := n
      t3  := t1 < t2
      jmp (B) t3
      jmp (C) TRUE
B::  t4  := k
      t5  := j
      t6  := t5*2
      t7  := t4+t6
      k   := t7
      t8  := j
      t9  := t8*2
      m   := t9
      t10 := j
      t11 := t10+1
      j   := t11
      jmp (A) TRUE
```

C::

```
A::  t1  := j
      t2  := n
      t4  := k
      t9  := m
      t12 := t1+t1
      t3  := t1 >= t2
      jmp (B1) t3
B::  t4  := t4+t12
      t9  := t12
      t1  := t1+1
      t12 := t12+2
      t3  := t1 < t2
      jmp (B) t3
B1:: k   := t4
      m   := t9
```

C::

- Propagace kopírováním

- Příklad:

$$X = Y$$

$$Z = 1. + X$$

$$X = Y$$

$$Z = 1. + Y$$

- Zpracování konstant

- propagace konstant

- Odstranění mrtvého kódu

- nedosažitelný kód

- šetření cache pro instrukce

Klasické optimalizace II

- Strength reduction
  - Příklad: $K**2 \implies K*K$
- Přejmenování proměnných
  - Příklad

$x = y*z;$	$\implies$	$x0 = y*z;$
$q = r+x+x;$		$q = r+x0+x0;$
$x = a+b$		$x = a+b$

- Odstraňování společných podvýrazů (podstatné zejména pro výpočet adres prvků polí)

Klasické optimalizace III

- Přesun invariantního kódu z cyklů
- Zjednodušení indukčních proměnných (výrazů s)

- $A(I)$ je většinou počítáno jako:

`address = base_address(A) +`

`(I-1)*sizeof_datatype(A)`

což lze snadno v lineárním cyklu převést na

mimo cyklus:

`address = base_address(A) - sizeof_datatype(A)`

v cyklu:

`address = address + sizeof_datatype(A)`

- Přiřazení registrů proměnným

Odstraňování smetí

- Podprogramy, makra
  - Inlining
- Podmíněné výrazy
  - Reorganizace složitých výrazů
  - Nadbytečné testy (if versus case)
- Podmíněné výrazy uprostřed cyklů
  - Nezávislé na cyklu
  - Závislé na cyklu
    - Nezávislé na iteraci
    - Závislé mezi iteracemi

Podmíněné výrazy – příklad

```
DO I=1,K
  IF (N .EQ 0) THEN
    A(I)=A(I)+B(I)*C
  ELSE
    A(I)=0
  ENDIF
```

⇒

```
IF (N .EQ 0) THEN
  DO I=1,K
    A(I)=A(I)+B(I)*C
  CONTINUE
ELSE
  DO I=1,K
    A(I)=0
  CONTINUE
ENDIF
```

Odstraňování smetí II

- Redukce

- min (nebo max):

```
for(i=0;i<n;i++)  
    z=(a[i] > z) ? a[i] : z;
```

- jak obejít rekurzivní závislost:

```
for(i=0;i<n-1;i+=2) {  
    z0=(a[i] > z0) ? a[i] : z0;  
    z1=(a[i+1] > z1) ? a[i+1] : z1;  
}  
z=(z0 < z1) ? z1 : z0;
```


Redukce – Asociativní transformace

- Numerická nepřesnost:

4 platná desetinná místa

$$(X + Y) + Z = (.00005 + .00005) + 1.0000$$
$$.00010 + \quad \quad \quad + 1.0000 = 1.0001$$

ale

$$X + (Y + Z) = .00005 + (.00005 + 1.0000) =$$
$$.00005 \quad \quad \quad + 1.0000 = 1.0000$$

- Redukce

DO I=1,N

SUM=SUM+A(I)*B(I)

Redukce s rekurzivní závislostí – můžeme použít stejný trik jako u min redukce?

Odstraňování smetí III

- Skoky
- Konverze typů

```
REAL*8 A(1000)
REAL*4 B(1000)
DO I 1=1,1000
    A(I)=A(I)*B(I)
```

- Ruční optimalizace
  - Společné podvýrazy
  - Přesun kódu
  - Zpracování polí (inteligentní překladač, C a ukazatele)

Optimalizace cyklů

- Cíle:
  - Redukce režie
  - Zlepšení přístupu k paměti (cache)
  - Zvýšení paralelismu

- **Flow Dependencies** (backward dependencies)

- Příklad:

```
DO I=2,N
  A(I)=A(I-1)+B(I)  ⇒  DO I=2,N,2
                      A(I)=A(I-1)+B(I)
                      A(I+1)=A(I-1)+B(I)+B(I+1)
```

- **Anti-Dependencies**

- Standardně přejmenování proměnných
- Příklad

```
DO I=1:N
  A(I) = B(I) * E
  B(I) = A(I+2) * C  ⇒  DO I=1:N
                        A'(I) = B(I) * E
                        DO I=1:N
                          B(I) = A(I+2) * C
                        DO I=1:N
                          A(I) = A'(I)
```

- **Output Dependencies**

- Příklad:

$$A(I) = C(I) * 2$$

$$A(I+2) = D(I) + E$$

- V cyklu je vypočteno několik hodnot konkrétní proměnné, zapsat však lze pouze tu „poslední“
- Může být problém zjistit, která je ta „poslední“

Rozvoj cyklů (loop unrolling) I

- Tělo cyklu se několikrát zkopíruje:

```
DO I=1,N
```

```
  A(I)=A(I)+B(I)*C
```



```
DO I=1,N,4
```

```
  A(I)=A(I)+B(I)*C
```

```
  A(I+1)=A(I+1)+B(I+1)*C
```

```
  A(I+2)=A(I+2)+B(I+2)*C
```

```
  A(I+3)=A(I+3)+B(I+3)*C
```

Rozvoj cyklů (loop unrolling) II

- Hlavní smysl
  - Snížení režie
    - Snížení počtu průchodů cyklem
  - Zvýšení paralelizace (i v rámci jednoho procesoru)
    - Software pipelining
- Pre- a postconditioning loops
  - Adaptace na skutečný počet průchodů

Rozvoj cyklů (loop unrolling) III

- Nevhodné cykly
  - Malý počet iterací → úplný rozvoj cyklů
  - „Tlusté“ (=velké) cykly: samy obsahují dostatek příležitostí k paralelizaci
  - Cykly s voláním procedur: souvislost s rozvojem procedur (inlining)
  - Cykly s podmíněnými výrazy: spíše starší typy procesorů
  - „Rekurzivní“ cykly: cykly s vnitřními závislostmi
($a[i]=a[i]+a[i-1]*b$)

Problémy s rozvojem cyklů

- Rozvoj špatným počtem iterací
- Zahlcení registrů
- Výpadky vyrovnávací paměti instrukcí (příliš velký cyklus)
- Hardwarové problémy
  - Především na multiprocесorech se sdílenou pamětí (cache koherence, přetížení sběrnice)
- Speciální případy: rozvoj vnějších cyklů, spojování cyklů

Spojování cyklů

- opakované použití dat
- větší tělo cyklu
- kompilátor zvládne sám, pokud mezi cykly není jiný kód

```
for(i=0;i<n;i++)  
    a[i]=b[i]+1  
for(i=0;i<n;i++)  
    c[i]=a[i]/2  
for(i=0;i<n;i++)  
    d[i]=1/c[i+1]
```

⇒

```
a[0]=b[0]+1  
c[0]=a[0]/2  
for(i=1;i<n;i++) {  
    a[i]=b[i]+1  
    c[i]=a[i]/2  
    d[i-1]=1/c[i]  
}  
d[n]=1/c[n+1]
```

Rozvoj vnějších cyklů

- Příklad

```
DO I=1,N
  DO J=1,N
    A(I)=A(I)+B(I,J)*C(J)
```

- $A(I)$ je v vnitřním cyklu konstanta, $C(J)$ se prochází správně
- $B(I,J)$ se ve Fortranu prochází opačně!

```
DO I=1,N,4
  DO J=1,N
    A(I+0)=A(I+0)+B(I+0,J)*C(J)
    A(I+1)=A(I+1)+B(I+1,J)*C(J)
    A(I+2)=A(I+2)+B(I+2,J)*C(J)
    A(I+3)=A(I+3)+B(I+3,J)*C(J)
```

Optimalizace přístupů k paměti

- Optimální: nejmenší krok (práce s cache)
- Práce s maticemi – C vs. Fortran
  - C: ukládá po řádcích, nejrychleji se mění pravý index
  - Fortran: ukládá po sloupcích, nejrychleji se mění levý index
- Obrácení indexu
  - Příklad:

```
DO I=1,N
  DO 10 J=1,N
    A(I,J)=B(I,J)+C(I)*D
```

⇒

```
DO J=1,N
  DO 10 I=1,N
    A(I,J)=B(I,J)+C(J)*D
```

Optimalizace přístupů k paměti II

- Skládání do bloků

- Příklad:

```
DO I=1,N
```

```
  DO 10 J=1,N
```

```
    A(J,I)=A(J,I)+B(I,J)
```

↓

```
DO I=1,N,2
```

```
  DO 10 J=1,N,2
```

```
    A(J,I)=A(J,I)+B(I,J)
```

```
    A(J+1,I)=A(J+1,I)+B(I,J+1)
```

```
    A(J,I+1)=A(J,I+1)+B(I+1,J)
```

```
    A(J+1,I+1)=A(J+1,I+1)+B(I+1,J+1)
```

Optimalizace přístupů k paměti III

- Nepřímá adresace

- Příklad:

- $b[i] = a[i+k] * c$, hodnota k neznáma při překladu
    - $a[k[i]] += b[i] * c$

- Použití ukazatelů

- Nedostatečná kapacita paměti

- „Ruční“ zpracování
  - Virtuální paměť